

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

TRANSFORMAREA

- legendă urbană din orașul Bălan -

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

Orașul Bălan este ascuns între munți. Pentru a ajunge acolo, venind dinspre Miercurea-Ciuc, trebuie să mergi pe drumul național 12 până în dreptul localității Sândominic, destul de aproape de Izvorul Mureșului, și apoi, la o intersecție unde de obicei se află o patrulă de poliție care supraveghează traficul, trebuie să faci dreapta pe un drum care te poartă vreo unsprezece kilometri, până la marginea localității. După ce ai intrat în oraș, drumul continuă în linie aproape dreaptă și te plimbă prin interiorul zonei urbane până la un mic baraj, dincolo de care muntele începe destul de abrupt. Acolo este punctul terminus unde drumul asfaltat se sfârșește.

Orașul este mic, asemănător unui fir de ață întins pe una din văile Munților Hășmaș care îl împresoară din toate părțile. Traversarea lui cu mașina, de la un capăt la altul, nu îți va lua mai mult de cinci minute. În timp ce îl străbați, privind de jur-împrejur, în mod cert te va încerca gândul că treci printr-un oraș-fantomă.

La originile lui, orașul Bălan a fost un sat, o mică colonie minieră, ale cărei case se mai zăresc încă și acum, ici-și-colo. În anii șaizeci-șaptezeci ai secolului trecut, exploatarea minieră din apropiere, veche de cel puțin două sute de ani, sub presiunea planurilor socialiste de dezvoltare, a cunoscut o perioadă de avânt. Au fost aduși oameni de pe tot cuprinsul țării pentru a lucra la mină și, pentru ei, s-au construit, oarecum peste noapte, blocuri de locuințe, magazine, restaurante și școli. Astfel, vechea localitate s-a dezvoltat accelerat și, în 1968, a fost ridicată la rangul de oraș. În fapt, însă, așezarea a rămas tot ceea ce a fost dintotdeauna: o colonie muncitorească, adiacentă exploatării miniere de cupru din apropiere.

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

La câțiva ani după 1990, când statul a decis să închidă activitățile nerentabile, mina a intrat în restructurare, activitatea a încetat și mulți dintre cei care veniseră acolo, aduși de conjunctura politico-economică, au plecat, lăsând în urma lor străzi întregi de blocuri nelocuite prin care acum șuieră vântul.

Blocuri fantomatice. Geamuri sparte, ziduri scorojite, holuri întunecoase și apartamente goale în care mai există doar câte o mobilă abandonată, ici și colo. De jur-împrejurul acestor blocuri nu vezi nici țipenie de om. Doar câinii vagabonzi mai patrulează pe lângă ele, din când în când, în căutarea, poate, a vreunui os răătăcit.

Ceva mai sus, în partea de nord, orașul pare ceva mai populat. La intrarea unuia dintre blocurile în care încă mai există câțiva locatari, niște bătrânei stau pe scaunele lor de lemn și sporovăiesc. Uneori discută despre cei care au plecat. Sau despre poveștile lăsate de ei. Sau poate, numai despre una dintre acestea.

Coloniștii care au părăsit orașul după 1990 n-au lăsat în urma lor numai blocuri pustii ci și o mulțime de povești, din perioada de maximă înflorire a localității. Una din aceste povești care circulă în Bălan este o legendă despre un tânăr care s-a transformat în înger.

*

Potrivit folclorului local, tânărul se numea Gheorghe Ion și era miner, la fel ca aproape toți bărbații din orașul Bălan. Intra în mină dimineața și ieșea seara, odată cu ceilalți ortaci. Avea treizeci de ani și nu era însurat.

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

Locuia singur într-o garsonieră confort 2, în cartierul de sud al orașului, numit "Texas". Venise în Bălan, de undeva, din zona Bărăganului.

Într-o bună zi, în timp ce lucra în mină, minerul Gheorghe Ion a atras atenția celorlați ortaci că unul dintre pereții galeriei în care lucrau nu este suficient de solid protejat și risca să se prăbușească. Cei mai în vârstă din echipă au examinat zona indicată de Ionel și, au constatat că, întradevăr, băiatul avea dreptate. Pe o porțiune a tronsonului, stâlpii de susținere erau numeric mai puțini decât ar fi trebuit să fie în mod normal. A fost chemat inginerul tehnic care coordona galeria, însă acesta, în loc să ia măsuri de îndreptare, i-a repezit pe ortaci cerându-le să-și vadă de treabă și să nu-și bage nasul în lucruri la care nu se pricep. Mai mult, le-a pus în vedere că, dacă se țin de vorbe în loc să muncească, înseamnă că sabotează procesul de producție. Aceasta era o acuzație destul de gravă în vremurile acelea și putea cauza foarte multe neplăceri. Toată lumea știa că inginerul acela era cumnat cu directorul întreprinderii de exploatare minieră și că, în plus, era și adjunctul secretarului de partid din oraș. Așa că oamenii au tăcut și s-au întors la lucru, chiar dacă cei mai mulți gândeau că o parte din materialele ce trebuiau folosite la consolidarea pereților fuseseră probabil utilizate pentru a umple buzunarele anumitor persoane din conducerea întreprinderii.

După două zile, toată echipa a fost mutată pe altă galerie și nimeni n-a mai pomenit nimic despre discuția aceea. Trei săptămâni mai târziu, însă, pe la ora prânzului, Ionel și colegii lui de echipă au auzit un zgomot, ca o explozie, urmat de un vuiet puternic. Imediat s-a dat alarma și toate echipele, în mare grabă, au evacuat mina. Ajunși la suprafață, Ionel și camarazii lui au aflat ce se întâmplase: se prăbușise o porțiune a peretelui din galeria în care

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

munciseră în urmă cu aproape o lună. Șapte oameni rămăseseră prinși în interiorul muntelui.

Operațiunea de salvare a durat două zile, timp în care mina a fost închisă și nimeni nu a mai lucrat. După patruzeci și opt de ore de săpături îndârjite, realizate contra cronometru, echipa de salvare a reușit să străbată peretele de granit format prin prăbușire în interiorul galeriei și să ajungă la cei prinși în interior. Toți erau vii. Epuizați, deshidratați, aproape sufocați din cauza lipsei de aer, dar vii. Orașul a răsuflat ușurat. În ziua următoare activitatea a fost reluată în celelalte galerii și lucrurile păreau să reintre în normal.

Surpriza a venit, însă, o săptămână mai târziu când, într-o duminică, conducerea întreprinderii a convocat o ședință cu toți cei care lucrau la exploatarea minieră. Scopul întrunirii era "prelucrarea" în comun a normelor de protecție a muncii. Ortacii au fost aduși cu două ore înainte de începerea ședinței în sala mare a căminului cultural din oraș, pe care au umplut-o până la refuz. Pentru că nu erau suficiente locuri, unii, nu foarte mulți, au rămas pe afară și au ascultat la megafoane ce se petrecea înăuntru.

La prezidiu se adunaseră toți cei care făceau parte din conducerea întreprinderii și câțiva tovarăși importanți, veniți de la București, de la Ministerul Industriei.

Și a început ședința. Primul a luat cuvântul directorul întreprinderii care a făcut o prezentare a evenimentului dramatic ce se petrecuse cu o săptămână în urmă, arătând că acesta s-a datorat unor factori de risc naturali. Apoi a lăudat "mobilizarea exemplară" echipei de intervenție și faptul că aceasta reușise să-i salveze pe toți cei șapte oameni care rămăseseră prinși în subteran, iar în final a anunțat niște recompense materiale pe care urmau să

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

le primească atât membrii grupului de intervenție cât și cei care rezistaseră două zile în inima muntelui, așteptându-și salvatorii.

După aceasta, a venit la microfon secretarul de partid al orașului, care a lăudat dăruirea, dârzenia, spiritul de sacrificiu și înalta conștiință patriotică a tuturor celor care lucrau în mina din orașul Bălan.

Momentul solemn fiind epuizat, directorul întreprinderii l-a invitat pe inginerul tehnic al minei să citească de la microfon normele de protecție a muncii în subteran, cerându-le tuturor celor prezenți să fie foarte atenți, dată fiind “importanța extraordinară a acelor reguli pentru buna derulare a activității”.

Inginerul tehnic a început să citească. După o jumătate de oră însă, ortacii deja începuseră să moțâie. Fiecare din ei știa toate acele norme foarte bine pentru că le fuseseră prelucrate și explicate de foarte multe ori înainte.

În cele din urmă, după vreo două ore, când inginerul tehnic a terminat de citit regulamentul, trecuse deja ora prânzului. Pentru că oamenii trebuiau să se odihnească, ca în ziua următoare să poată intra din nou în mină, directorul le-a mulțumit oaspeților de la București pentru prezență și, înainte de a declara ședința închisă, a întrebat într-o doară dacă mai are cineva ceva de spus. Gest formal. În toate cazurile, după ce directorul trăgea concluziile, nimeni nu mai spunea nimic.

Și atunci s-a produs imposibilul. Din mulțimea de ortaci prezenți în sala mare a căminului cultural, s-a ridicat o mână. Era Gheorghe Ionel, care vroia să vorbească.

Directorul întreprinderii s-a încruntat, surprins de neobișnuitul situației dar, pentru că aparențele democrației socialiste trebuiau păstrate, n-a avut încotro și a zis:

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

- Spune, tovarășe. Ce ai de adăugat ?

Gheorghe Ionel s-a ridicat în picioare și incredibilul a devenit realitate. Fără să se grăbească, el a început să povestească în amănunt tot ceea ce se întâmplase cu o lună în urmă, redând toată discuția pe care echipa lui o avusese cu inginerul tehnic. După ce a terminat de relatat, în sală s-a lăsat o tăcere totală. După câteva secunde, în care nu s-a auzit nici musca, directorul întreprinderii, revenindu-și parcă brusc, a declarat că este foarte contrariat de cele relatate de "tovarășul care a vorbit mai devreme" dar că va da dispoziție ca toate aceste aspecte să fie verificate și, în final, îi asigură pe tovarășii de la București că "se vor lua toate măsurile care se vor impune".

Aceștia, „tovarășii de la București”, nu s-au arătat foarte impresionați de cele relatate de Gheorghe Ion și nu au adăugat nimic când, imediat, directorul întreprinderii a declarat întrunirea închisă. Ca urmare, toți ortacii au părăsit sala mare a căminului cultural orășenesc și au plecat spre casele lor, ca să se odihnească. Era necesar să își refacă forțele pentru că, peste numai câteva ore, avea să înceapă o nouă zi de lucru.

Din momentul acela, însă, pentru minerul Gheorghe Ionel a început o perioadă foarte specială.

*

A doua zi, luni, Gheorghe Ionel s-a prezentat la serviciu ca de obicei și, împreună cu ceilalți colegi de echipă, a intrat în mină. Se aștepta ca cel puțin unii dintre cei cu care lucra să zică ceva privitor la ședința din ziua

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

precedentă dar, spre surprinderea lui, nici unul dintre colegi nu a deschis subiectul acela.

Cu o zi înainte, după ședința din caminul cultural, în drum spre blocul lui din cartierul "Texas", Ionel fusese oprit de câțiva ortaci de la alte echipe care îi strânseseră mâna, încântați că „în sfârșit, cineva le-a zis-o jigodiilor ăloră din birouri". Luni însă, toată lumea și-a văzut în liniște de treabă. Colegii lui de echipă păreau chiar mai tăcuți decât de obicei. Apoi, la sfârșitul programului, Ionel a avut o altă surpriză.

După ce s-au spălat la dușuri, s-au dus cu toții la cantină să mănânce, Acolo, din cauza înghesuiei, Ionel a prins loc la masă lângă o altă grupă. Între ciorbă și felul doi, ortacul care stătea lângă el i-a povestit șoptit despre o bârfă care deja circula prin oraș. Potrivit acestui zvon, cu o seară în urmă, trei oameni din echipa în care lucra Ionel fuseseră chemați, pe rând, la conducerea întreprinderii pentru discuții.

Cei chemați aveau neveste și, datorită lor, informațiile neoficiale circulaseră foarte repede în mica comunitate a minerilor din Bălan. Așa se împrăștiase știrea că, la acele întâlniri, fuseseră prezenți șeful miliției locale, directorul întreprinderii, secretarul de partid al orașului, "tovarășul cu ordinea" (cum i se spunea reprezentantului local al Departamentului Securității Statului) și inginerul tehnic.

Ionel fu foarte mirat în sinea lui de faptul că nici unul dintre cei trei colegi de echipă nu-i spusese absolut nimic despre aceste discuții. De asemenea, îl puse pe gânduri și un alt fapt, căruia dimineața nu-i dăduse mare atenție, și anume că alți trei membrii ai echipei nu intraseră deloc în mină în ziua aceea.

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

După ce a terminat de mâncat, minerul Gheorghe Ionel a plecat spre garsoniera lui confort doi din cartierul "Texas" și, în după-amiaza aceea, nu a mai vorbit cu nimeni.

În ziua următoare a constatat, tot mai surprins, că cei trei colegi care lipsiseră cu o zi înainte, au venit la lucru, ca de obicei, dar alți trei au rămas la suprafață. Nu întrebă nimic pe nimeni dar nu putu să nu observe atmosfera din ce în ce mai apăsătoare care se lăsase peste echipă. Oamenii erau mai scurți la vorbă și nimeni nu mai făcea glume, ca de obicei. Toți parcă amuțiseră brusc.

În cea de a treia zi de la ședința din căminul cultural, toți cei zece membrii ai echipei din care făcea parte și Ionel coborâră în subteran și, pe tot parcursul programului, nici unul dintre ortaci nu a mai scos nici un cuvânt. Ionel se gândi de câteva ori să întrebe ce se întâmplă dar, de fiecare dată se lăsă demobilizat de atitudinea distantă și preocupată a celorlăți care, ca niciodată, păreau concentrați numai asupra muncii.

Pe seară însă, totuși, ceva s-a produs. Când ieșeau de la dușuri, unul din colegii de echipă s-a apropiat de el și i-a spus șoptit:

- Ai grijă ce faci că treaba e nasoală rău de tot.

Ionel s-a încruntat și l-a privit întrebător. Înainte de a se îndepărta, ortacul i-a mai spus:

- Or să te cheme și pe tine probabil, într-o zi, două. Fii atent ce mai spui că o încurci rău și îi bagi și pe alții la apă. Mergi pe burtă, e cel mai bine așa pentru toți.

Ionel n-a apucat să răspundă sau să mai întrebe ceva căci colegul s-a îndepărtat de el imediat. Nu știa ce înseamnă „să meargă pe burtă” dar se

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

gândea că trebuie să fie ceva nu foarte normal, de vreme ce, din câte știa el, picioarele erau destinate mersului, și nu burta.

La cantină, Ionel s-a așezat lângă tovarășii lui de grupă dar nimeni n-a scos nici un cuvânt pe toată durata mesei. Toți erau foarte preocupați de ciorba caldă, mâncarea fierbinte și prăjitura dulce pe care le primeau gratuit de la întreprindere.

După ce au mâncat, Gheorghe Ionel s-a întors în garsoniera lui. Nu prea știa ce să creadă. El știa că nu făcuse nimic rău ci încercase să prevină repetarea unei situații care ar fi putut avea efecte dramatice pentru alți oameni.

În după-amiaza aceea, nu a făcut nimic special. Și-a curățat la băătorul din fața blocului singurul covor pe care îl avea și apoi s-a întins în pat. Ascultând niște muzică la radio, după un timp, a ațipit.

*

A fost mai mult un fel de picoteală, despre care n-ar fi putut spune cât a durat. S-a trezit la fel de brusc precum ațipise, datorită unor zgomote înfundate. A tresărit și a ridicat capul. Cineva bătea la ușă. S-a uitat la ceas: era deja ora opt seara. S-a uitat pe fereastră: afară era aproape beznă. Se gândi că probabil era vreun vecin de palier care-l căuta ca să împrumute ceva sau poate că era Bilă, un alt vecin, de la alt etaj, care mai venea din când în când la el, să mai joace câte o tablă împreună.

Se ridică și deschise ușa. Tresări din nou.

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

În fața ușii erau doi bărbați: primul era îmbrăcat în civil iar celălalt era unul din milițienii care lucrau la secția din oraș. Bărbatul în civil, îmbrăcat într-un costum bleumarin închis, îl privi încruntat și îl întrebă:

- Tovarășul Gheorghe Ionel ?
- Da.
- Te rog să ne urmezi.
- Unde ?
- O să vezi. Pune-ți ceva pe dumneata și vino cu noi.

Ionel mai stătu câteva momente nemișcat, gândindu-se ce să facă dar apoi, după câteva clipe, își puse pantofii în picioare, își luă haina din cuier și îi urmă pe cei doi.

Afară, în fața blocului, îi aștepta o Dacie albă. Cei trei se urcară și mașina demară.

Câțiva copii care se jucau cu o minge lângă băătorul de covoare, la lumina unui bec chior, priviră plecarea mașinii cu gura căscată și, în câteva minute, tot blocul află că pe Ionel l-a luat miliția.

Dupa ce a străbătut o buna parte a orașului, Dacia albă a oprit în fața clădirii în care erau birourile întreprinderii miniere. Cei doi „însoțitori” îl duseră pe Ionel până la etajul doi, în anticamera biroului directorului general, unde se aflau secretara și un alt lucrător de la miliție, îmbrăcat și el în uniformă. Bărbatul în civil deschise ușa de la biroul directorului și îi făcu semn lui Ionel să intre.

Ionel intră. Era pentru prima dată în viața lui când se afla într-un loc atât de important. Încăperea era spațioasă. Un birou de lucru, o masă de ședințe din lemn masiv în centru, două fotolii, câteva scaune, un fișet impunător și un cuier. În cameră, așezați pe scaune, în diverse locuri, oarecum haotic,

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

erau directorul adjunct, secretarul de partid al oraşului, şeful miliţiei locale, "tovarăşul cu ordinea" şi inginerul tehnic. Directorul general stătea la biroul lui.

Bărbatul în civil îi făcu semn lui Ionel să se așeze pe unul din scaunele aflate lângă masa de ședințe și ieși. Ionel se așeză și i se păru ciudat că stă numai el la o masă atât de mare.

După câteva secunde, directorul întreprinderii se ridică, luă un teanc de hârtii de pe birou și se apropie de masa de ședințe la care stătea Ionel. Rămase în picioare, îl privii câteva clipe și apoi îi spuse:

- Măi, băiatule, mă uit la tine ca la copilul meu...

Ionel îl privea fără să spună nimic. Directorul continuă:

- Uite ce e, noi știm că tu ai niște probleme și vrem să te ajutăm...Să știi că au mai fost și alții în situația ta și s-au salvat până la urmă. Au înțeles la timp ce-au făcut, s-au căit și s-au îndreptat...Acum sunt oameni de nădejde, aproape toți.

Ionel se încruntă ușor și întrebă:

- Dar ce probleme am ?

Directorul zâmbi:

- Păi ești bețiv, măi băiatule, asta e problema ta...Umblu beat mai tot timpul și din cauza asta nu știi nici ce faci și nici ce spui...

- Nu înțeleg...

Directorul se încruntă și el și se răsti:

- Nu înțelegi pentru că și acum ești beat ca porcu'...

Ionel tresări.

- Îmi pare rău, dar n-am băut nici un fel de alcool azi, nici măcar o bere...Și eu, în general nu beau alcool, pentru că nu îmi place...

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

Directorul ridică vocea și trânti teancul de hârtii pe masă:

- Nu bei pe dracu'! Uite aici declarațiile colegilor tăi, ale celor care lucrează cu tine. Știi ce scrie aici ?

Ionel privi încruntat maldărul de hârtii mâzgălite din fața lui.

- ...Ei bine, scrie că ești un bețiv ordinar, că vii tot timpul pilit la serviciu și că din cauza asta pui permanent în pericol echipa în care lucrezi. Și mai scrie că la ședința de duminica trecută puteai a alcool ca o cârciumă. Au scris toate astea cei care erau atunci lângă tine, colegii din echipa ta, vecinii tăi de bloc și de palier, n-am scris io...

Făcu o scurtă pauză și continuă ceva mai domol:

- ...Dar eu trebuie să iau în considerare lucrurile astea și să iau măsuri...Că așa mă obligă legea și eu nu vreau să încalc legea...Înțelegi cum stă treaba ?

Ionel tăcu câteva clipe apoi spuse:

- Da, înțeleg.

Directorul păru ca se relaxează. Zâmbi ușor:

- Deci, îți revii din aburii beției. Văd că pricepi repede. Bun, mai e o speranță pentru tine. Mi-era teamă că ești irecuperabil.

Făcu din nou o scurtă pauză apoi separă teancul de hârtii în două grămezi și continuă:

- Am aici două tipuri de declarații...

Puse mâna pe una din ele.

- Dacă le iau în considerare pe astea ar trebui să le cer tovarășilor de la miliție să te aresteze pe loc și să te trimită la judecată pentru că ești un pericol social și, beat cum umbli tot timpul, ai comis multe fapte

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

împotriva procesului de producție. Asta înseamnă că vreo cinci ani nu ieși de la bulău, măi băiatule! Garantat.

Făcu o scurtă pauză și puse mâna pe celălalt teanc:

- Dacă însă le iau în considerare pe astelalte, reiese că ai comis niște greșeli, datorită alcoolului, dar nu așa de grave ca să te băgăm la pușcărie. Pe baza lor am putea să-ți dăm doar o sancțiune disciplinară la locul de muncă, te punem la gazeta de perete ca să ia și alții aminte să nu mai umble beți la serviciu dar scapi de bulău și de tot ce urmează după asta...Ai înțeles până aici ?

După câteva momente de tăcere, Ionel spuse:

- Da, am înțeles.

Directorul continuă:

- Ei bine, dacă ai înțeles, trebuie să ne și dovedești lucru ăsta. Pentru asta, ca să vedem că regreti ce ai făcut și că ești hotărât să nu mai greșești de acum încolo, trebuie să scrii cu mâna ta și să semnezi declarația asta.

Directorul general întinse o hârtie spre Ionel. Acesta o luă și se uită la ea.

- Acolo scrie că recunoști faptul că obișnuiești să consumi foarte mult alcool și că îți dai seama că băutura ți-a afectat în mod grav gândirea și comportamentul și te angajezi că nu o să-ți mai bei mințile pe viitor, cum ai făcut până acum.

Ionel citi declarația. Totul i se părea incredibil. După câteva momente, directorul reluă:

- Și, chiar și așa, să știi că hârtiile cealalte nu dispar...

Ionel tresări. Directorul general își mută mâna, din nou, pe celălalt teanc de hârtii.

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

- Pe astea, le punem în fișet și, dacă vreodată tu vei mai umbla beat și vei mai face ce-ai făcut până acum, le vom scoate de acolo și te vom trimite pe tine direct la bulău, ca să scăpăm societatea de un pericol...

Ionel îl privi tăcut și, după câteva momente, întrebă scurt:

- Și dacă nu vreau să scriu și să semnez declarația asta ?

Directorul ridică din umeri.

- E treaba ta. Eu am făcut tot ce am putut ca să te ajut...Ți-am spus, m-am gândit la tine ca la copilul meu. Da' să nu vii la mine peste cinci ani când ieși de la bulău să te plângi că nu te mai angajează nimeni și că nu vrea nimeni să stea de vorbă cu tine...

Directorul se întoarse la biroul lui, luă de acolo o pereche de cătușe, se apropie din nou de masa pătrată de ședință și le aruncă în fața lui Ionel.

- Dacă nu vrei să faci hârtia aia, hai, pune-ți astea la mâini și îi chem pe băieți să te ia, că așteaptă de mult timp afară. N-am timp de tine toată seara, mai am și alte lucruri de făcut.

Ionel tresări și privi cătușele.

- Păi,...mă arestați acum ?

Directorul râse:

- Păi, da' tu ce crezi ? Crezi că te mai las să te duci tu prin oraș și, beat cum ești, să mai vorbești cine știe ce ? Abia peste vreo cinci-zece ani o să mai ajungi să umbli liber... Ai înțeles, mă, alcoolistule ?

Directorul se întoarse spre ceilalți:

- E irecuperabil. Îmi pare rău, am făcut tot ce am putut...Păcat de el, că e băiat tânăr...

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

Ionel rămase nemișcat. Simțea cum tremură din tot corpul. Privea perechea de cătușe din fața lui fără să-și poată lua ochii de la ea. Directorul continuă, scoțându-și o țigară:

- S-a stricat rău tineretu' ăsta, nu mai e ca pe vremea noastră. Le-a luat mințile filmele astea cu cowboy...

Își aprinse țigara și pufăi din ea.

Brusc, Ionel spuse:

- O să scriu declarația. Dați-mi un pix.

Directorul tresări și se apropie de el. Îl privi disprețuitor:

- Nu așa se spune, mă prostovanule! Se spune, "domnule director, vă rog să-mi dați un pix". Un pic de recunoștință că ți-am salvat pielea, ce dracu' !

Ionel repetă mecanic:

- Domnule director, vă rog să-mi dați un pix...

Directorul se încruntă:

- Mai cu suflet, mă ! Mai cu suflet!

Ionel spuse din nou, apăsător:

- Domnule director, vă rog să-mi dați un pix !

Directorul râse:

- Așa, mă, vezi că se poate ?

Directorul luă un pix de pe biroul lui și îl puse în fața lui Ionel.

- Ai grijă să scrii exact cum e acolo, cuvânt cu cuvânt. Să nu schimbi și să nu omiți nimic că doar e declarația ta și trebuie să iasă bine, ca să te pot ajuta...Și ai grijă cum te porți de acum încolo că, ai băgat de seamă, clasa muncitoare e cu ochii pe tine. Ai văzut ce de mai declarații au dat ortacii

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

tăi despre tine. Și să nu te mai atingi de băutură...Dacă nu mai greșești, poate te și medaliem într-o bună zi...

*

Din ziua aceea Ionel n-a mai vorbit cu nimeni. După ce a scris și a semnat declarația, a plecat pe jos spre garsoniera lui confort 2 din cartierul "Texas". A ajuns, a mâncat ce avea prin frigider și s-a culcat.

A doua zi, s-a dus la lucru, ca de obicei, dar pe toată durata programului n-a scos nici un cuvânt, nici măcar cât să zică "bună ziua" cuiva.

În ziua următoare, la panoul de perete a fost afișată o decizie a Directorului general care spunea că "datorită unor abateri recunoscute de la conduita morală și profesională, cauzate de consumul excesiv de băuturi alcoolice, tovarășul Gheorghe Ionel este sancționat cu reținere de 10% din salariu pe trei luni și retrogradarea la o categorie profesională inferioară". Alături de decizie fusese pus și un îndemn mobilizator, scris cu litere mari și roșii: "Să luăm aminte la consecințele nefaste ale consumului nesăbuit de alcool."

Timp de câteva zile toată lumea l-a lăsat în pace. Colegii de echipă, vecinii, toți cu care se întâlnea păreau că, într-un fel, îi respectă tăcerea.

După vreo trei zile, printr-un ordin al Directorului general, echipa în care lucra Ionel a fost dizolvată și oamenii au fost împrăștiați, câte unul, în alte grupuri de lucru.

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

Ionel a fost și el repartizat într-o altă echipă dar nici acolo nu a scos nici un cuvânt. Asculta ce i se cerea să facă, muncea, se spăla, mânca, fără să spună absolut nimic nimănui. Deși tăcerea lui deja devenise subiect de bârfă în toată mina - unele zvonuri spuneau că i-ar fi fost tăiată limba și, de aceea, nu mai scoate nici un cuvânt - nimeni nu îl provocă să iasă din starea de muțenie autoimpusă.

Totuși, la vreo săptămână după ce fuseseră repartizați în alte echipe, când ieșeau de la cantină, unul dintre foștii ortaci s-a apropiat de el și i-a spus:

- Mă, Ionele, nu mai pune atâta la inimă. Înțelege și tu că oamenii nu puteau face nimic ca să te ajute sau să te susțină. Dacă nu scriau ce vroiau ăia, praful se alegea de ei...Ție ți-o fi fost ușor să faci pe luptătorul da' gândește-te că ei au copii...Nimeni nu riscă când e vorba de familie și copii...

Ionel nu i-a răspuns și a mers mai departe. Acelea au fost ultimele cuvinte pe care i le-a adresat cineva pentru că, după câteva zile, Ionel a dispărut. N-a mai apărut la muncă, n-a mai apărut la dușuri, nu a mai fost văzut la cantină și nici în blocul confort 2 în care locuia.

*

După câteva zile, alertați de dispariția lui, lucrătorii de la miliție au spart ușa garsonierei dar, spre surprinderea lor, nu au găsit acolo nimic neobișnuit. Nici un bilet de adio, nici un semn care să explice în vreun fel dispariția lui. Absolut nimic.

După șase luni, timp în care autoritățile l-au căutat pe Ionel de vreo două ori și prin munții din apropiere, dosarul lui a fost închis și lumea ar fi putut

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

să înceapă să-l uite atât pe el cât și incidentul în care fusese implicat. Și probabil chiar așa s-ar fi și întâmplat dacă, după un timp, nu ar fi început să circule prin oraș niște zvonuri.

Se zicea că unul din ciobanii care își plimba turmele prin munții din apropiere ar fi văzut de mai multe ori un om care semăna din descrieri cu Gheorghe Ionel intrând și ieșind dintr-o peșteră așezată pe un versant al muntelui, cam la vreo opt kilometri de oraș. Din curiozitate, câțiva puști din oraș s-au dus până la peștera respectivă și au cercetat-o la intrare fără însă să găsească nimic care să indice că acolo ar fi trăit un om. Este adevărat că peștera era adâncă și băieții aceia nu se aventuraseră în interior, prin galerii, mai mult de vreo cincizeci de metri.

O vreme zvonurile au încetat dar, după un timp, ele și-au făcut din nou apariția în oraș. De data asta se spunea că la intrarea în peștera aceea, pe unul din pereți, apăruse un desen care reprezenta un înger și că seara, din interior, se puteau vedea ieșind raze de lumină și se auzeau cântece. După încă un timp, un alt zvon spunea că niște copii dintr-un sat învecinat, care umblau cu caprele pe acolo, l-au văzut pe Ionel care, între timp, se transformase în Înger. Copiii ar fi povestit că au vorbit cu el exact în gura peșterii, că avea aripi mari, albe și luminoase și că îi sfătuiseră să fie cuminți și să asculte de părinți.

Agasați de aceste zvonuri, câțiva din mai marii orașului au urcat până la peșteră și, întradevăr, au văzut că pe unul din pereții de la intrare exista un desen reprezentând o ființă asemănătoare unui om, dar care avea aripi. Probabil un înger. Primarul orașului a dat dispoziție ca desenul acela "obscurantist" să fie acoperit imediat cu vopsea și toți s-au întors mulțumiți în oraș, crezând că problema este rezolvată.

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

După un timp, însă, un nou zvon se auzi prin oraș. Se părea că desenul reapăruse pe peretele peșterii și toată vopseaua groasă cu care fusese acoperit dispăruse cu desăvârșire. Primarul n-a mai urcat personal dar a trimis o echipă să verifice. La întoarcere, cei trimiși i-au confirmat că așa era. Furios, primarul a dat ordin să se acopere din nou desenul cu vopsea și chiar a pus câțiva oameni să stea lângă gura peșterii câteva zile ca să nu mai îndrăznească cineva să curețe locul și să deseneze din nou îngerul.

Nu mică a fost însă mirarea primarului când, după câteva zile, oamenii trimiși de el s-au întors destul de înspăimântați. Aceștia i-au povestit că deși acoperiseră în fiecare seară cu vopsea groasă desenul și deși făcuseră de gardă pe timpul nopții, ca nimeni să nu se poată apropia de peretele respectiv, în fiecare dimineață găsiseră peretele curat și desenul la locul lui de parcă ei nici nu l-ar fi atins.

Exasperat și depășit de situație, primarul a lăsat lucrurile așa cum erau, sperând că toată această rumoare cu privire la peștera aceea o să dispară cu timpul. Numai că lucrurile nu au stat așa. După ce un timp oamenii și-au văzut de alte lucruri, bârfele au reînceput să circule din nou prin oraș.

Astfel, primarul a auzit că la gura peșterii, numită de acum "Peștera Îngerului", în fiecare duminică, începuseră să se adune oameni. Devenise un fel de loc de pelerinaj. Atât oameni din satele învecinate cât și din oraș se duceau acolo și stăteau la gura peșterii în dorința de a-l vedea pe Înger și de a vorbi cu el. Zvonurile spuneau chiar că unii dintre cei care ajungeau acolo, probabil cei mai drepți, mai ales dacă erau singuri, dar uneori și de față cu alții care nu percepeau nimic, puteau să-l vadă pe înger la gura peșterii și să vorbească cu el. Îngerul îi asculta și le dădea sfaturi. Unii povesteau că mulți dintre copiii care stăteau în preajma peșterii, cu părinții lor, îl vedeau pe

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

înger fără să facă nici un efort, în timp ce adulții care erau acolo se holbau degeaba la aerul gol.

Primarului începu să i se facă frică. Știa că dacă ajungea la București vestea că în raza autorității lui se petrecea ceva inexplicabil și că el nu reușește să țină lucrurile sub control, putea să o pățească urât. Așa că se hotărî să treacă la măsuri ceva mai drastice. Dădu dispoziție ca zona respectivă să fie interzisă pentru accesul publicului sub motivul că prezintă pericol de prăbușiri de stânci de pe creasta muntelui. Stabili și ca o brigadă de control, formată din doi lucrători ai miliției orășenești, să verifice de două ori pe zi respectarea interdicției.

Ca de obicei în asemenea situații, însă, curiozitatea oamenilor, în loc să fie eliminată, deveni și mai puternică. Curând, primarul află că un număr din ce în ce mai mare de oameni se duceau pe ascuns la gura peșterii, între turele de verificare ale milițienilor. Situația devenea pentru el critică așa că, după câteva zile și nopți de nesomn și frământări, se hotărî să isprăvească o dată pentru totdeauna cu peștera respectivă, printr-o măsură radicală.

Organiză o nouă cercetare a interiorului peșterii și cum, evident, pe porțiunea cercetată nu se descoperi nimic, dispuse ca intrarea acesteia să fie detonată. Deși peștera se afla într-o zonă naturală protejată și ea însăși constituia un monument al naturii neexplorat, primarul aranjă cu autoritățile de resort locale să închidă ochii la detonare și să treacă în acte că accesul în peșteră a fost blocat definitiv din cauza prăbușirii naturale a tavanului de la intrare.

Așa că, la aproximativ zece luni de la dispariția lui Gheorghe Ionel, intrarea în peșteră fu astupată printr-un zid natural de stâncă, gros de câțiva metri, format în urma detonării tavanului.

TRANSFORMAREA
o povestire de Eugen Cadaru

Primarul își frecă palmele. Rezolvase problema. Acum nu se mai vedea nici un desen pe nici un perete și oamenii nu mai aveau de ce să vină acolo. Îngerul, dacă existase vreodată, era închis înăuntru.

Și așa a trecut timpul. Previziunea primarului s-a adeverit, oamenii și-au pierdut obiceiul de a mai urca la fosta gură a peșterii, s-au luat cu altele și și-au văzut de viață în continuare.

Cu toate astea însă, bătrânii din orașul Bălan povestesc că unii dintre copiii care pasc oile și caprele prin munții de prin împrejurimile orașului mai văd, din când în când, în fața peretelui de stâncă de la intrarea în peșteră, Îngerul, care mai apare uneori ca să stea de vorba cu ei și să le dea sfaturi.

Asta povestesc bătrânii din orașul Bălan.

- SFÂRȘIT -